

1. Inledning

Mordet på Anna Lindh gjorde 2003 till ett svårt år. Hon stod för just de idéer som bär upp Palmecentrets arbete: kampen för mänskliga rättigheter, engagemanget för demokrati och strävan för fred. Hon deltog i flera av våra möten, bland annat om FN och Irak och om det internationella arbetet för kvinnors rätt.

Hon var en av centrets mest trogna rådgivare och hjälpte till med insamlingar för Arbetarrörelsen internationella solidaritetsfond, I-fonden. En sådan gällde blodbussen till Gaza. Vi vet att hon var stolt över vårt arbete.

Centret är en kanal för arbetarrörelsens internationella engagemang. Vi vill erbjuda ett forum för debatt och lärande om de allra viktigaste frågorna. Viktig är också centrets roll som stödjande för lokala medlemsföreningars utvecklingssamarbete med vänner i andra länder.

Vi är politiska. Vi föreslår samtal som betyder något i politiken. Vi väljer partners som verkligen skulle kunna påverka sin miljö i solidarisk riktning. Den som stödjer I-fonden nöjer sig inte med välgörenhet utan stödjer utvecklingsarbetet för en genomgripande politisk förändring.

Våra seminarier har varit välbesökta under året. De stora mötena om Irak drog flera hundra människor i Uppsala, Göteborg och Stockholm. Det har varit en strävan att uppmuntra seminarier i olika delar av landet. Inte minst om säkerhetspolitik och Europafrågor har den ambitionen kunnat manifesteras.

Palmedagarna i Uppsala i oktober blev en ordentlig gnuggning av utbildning om FN, Fred och Folkrätt.

Vi har sett det som viktigt att bidra till kulturförståelse också i vårt land. Fördomar om muslimer och Islam har vi velat motverka och har organiserat en särskild kommitté för bl.a. det syftet.

Den svenska arbetarrörelsen skall gå i spetsen mot främlingsfientlighet och xenofobi. Broderskap ordnade en viktig konferens om romernas rättigheter och den skall följas upp.

Vi har försökt utveckla vår hemsida som ett organ för kunskapsspridning. Vi har noterat att antalet besökare stadigt ökar.

Kunskapsförmedling är också ett huvudtema i vårt utvecklingssamarbete. Våra medlemmars projektorganisationer och centret hade under året inte mindre än 280 olika projekt. Många av dem syftade till att stärka kapaciteten hos organisationer som arbetar för just våra ideal om rättigheter, demokrati och fred.

Vi fick många bevis för att den inriktningen av samarbetet är meningsfull. Palmecentrets anseende är högt på många håll, vilket ibland kanske fött förväntningar så höga att vi inte kan möta dem. Antalet besökare utifrån till vårt kansli på Sveavägen har ökat.

För oss är det viktigt att koncentrera oss på uppgifter för vilka vi har särskild kompetens. Vi måste därför ibland säga nej till i och för sig goda förslag.

Samtidigt skall vi själv utveckla vår egen kapacitet. I detta ligger också att ytterligare rationalisera kansliets arbete. Vi har också haft personalförändringar, en av dem efter

det att Carin Jämtin kallades till posten som biståndsminister; Sanna Johnson utsågs till ny biståndschef på centret.

Under året har vi lagt stor vikt vid att inleda effektivisera administrationen av vår ekonomi. Det arbetet fortsätter under 2004.

2. Opinionsbildning och information

2.1 Inledning

Palmecentrets opinionsbildande verksamhet är inriktad på att väcka intresse, öka kunskap och skapa diskussion om internationella frågor om demokrati, rättigheter och fred.

Verksamheten har till stor del bedrivits i projekt- och programform där strategier läggs upp genom ett samspel mellan olika aktiviteter. Målgrupper för de olika programmen och projektet varierar något från program till program men tonvikten ligger på medlemsorganisationernas medlemmar. Genom verksamhetens öppna karaktär har också tillgängligheten för andra intresserades ur allmänheten kunnat garanteras.

Vi har arbetat för att i högre utsträckning medlemsorientera verksamheten och föra samtal om prioriteringar både avseende teman, metoder och målgrupper. Vi har också arbetat efter strategier att i högre grad målstyra och målgruppsinriktat verksamheten. Det har också varit viktigt att modernisera delar av verksamheten samt att både övergripande och i olika delmoment pröva kostnadseffektiviteten.

Viktigt har varit att tydliggöra de tematiska prioriteringar och för olika teman ha strategiska planer där olika aktiviteter ingår. Här har inte minst insamlingsverksamheten varit av stor betydelse. När I-fondsinsamlingarna tar ordentlig fart är det när vi lyckats föra ut budskap och diskussioner om det tema/problem som insamlingen söker råda bot på.

Finansieringen av de olika informationsinsatserna sker med stöd av särskilda informationsanslag från Sida, Utrikesdepartementet och andra projektbidrag. Under 2003 beviljades också centret ett särskilt informationsanslag från EU-kommissionen från projektet Global Respekt. Flera medlemsorganisationer har också genom särskilda anslag direkt stött centrets informationsverksamhet.

De informationsinsatser som genomförs av medlemsorganisationerna är av stor betydelse. För olika insatser får centrets medlems- och projektorganisationer efter ansökan Sidamedel via Palmecentrets informationsram. Ett femtontal projekt genomfördes här under 2003. Det finns ett ökat intresse för att bedriva denna form av verksamhet ofta kopplat till de egna biståndsprojekten.

2.2 Kommunikation/information

Internet

Palmecentrets hemsida på Internet är motorn i den samlade kommunikationen och där publiceras nästan varje dag nytt material i form av rapporter, artiklar, inbjudningar etc. I det samlade webbsystemet finns www.palmecenter.se, www.palmecenter.org, www.I-fonden.nu och www.globalrespekt.nu. Antalet unika besökare på hemsidan har ökat och är uppe i ca 350-400 personer per dag som i snitt är inne på hemsidan 12-13 minuter. I oktober presenterades hela systemet i en ny och modernare form, samt förbättrad navigation. I augusti presenterades en lösenordsskyddad plattform för medlems- och projektorganisationerna med syfte att öka erfarenhetsutbytet, idéutvecklingen och underlättandet av administrationen.

Elektroniskt nyhetsbrev

Det elektroniska nyhetsbrevet "Nyheter från www.palmecenter.se" kom ut varannan vecka. Innehållet har baserat sig på sammanfattningar och notiser från artiklar från hemsidan. Antalet prenumeranter ökade under året och kom upp till 3500 personer.

Tidning

Palmecentrets tidning förändrades och kom ut under namnet "Nyheter från Palmecentret" med 6 nummer. Tidningen baserade sig innehållsmässigt på webben och nyhetsbrevet. Tidningen direktadresserades till ca 9000 prenumeranter.

Media

Centrets aktiviteter har vid många tillfällen besökts och speglats av media. Palmecentrets medarbetare har också medverkat vid många tillfällen i såväl tidningar med diskussionsinlägg som kommentatorer i radio och TV.

Centret har inlett ett arbete med att förbättra informationen till och relationen med medlemsorganisationernas tidningar.

Övrigt

Under året genomfördes en förstudie om rollfördelning och strategier för ABF och Palmecentrets informationsverksamhet om internationella frågor.

Ett arbete med att förändra centrets logotype påbörjades.

2.3 Seminarier, arrangemang och nätverk

Centret har under året arrangerat en mängd olika möten och seminarier inom ramen för olika teman. En strävan har varit att sprida verksamheten i olika delar av landet. Fortfarande genomförs mycket verksamhet i Stockholm, men under 2003 genomfördes bar ett antal möten i andra städer. Denna positiva utveckling är mycket värdefull.

Palmedagarna 2003 hade temat FN, fred och folkrätt och ägde rum i Uppsala. Närmare 300 personer deltog under dagarna, som var fyllda av seminarier och diskussioner. Programmet hade såväl internationella gäster, som svenska kvalificerade medverkande från såväl våra egna medlemsorganisationer som andra organisationer. Ett torgmöte till minne av Anna Lindh hölls på Forumtorget i Uppsala – ett effektivt sätt att visa Uppsala att Palmedagarna ägde rum!

Palmecentret deltog också för fjärde året i bok- och biblioteksmässan i Göteborg med monter och en rad seminarier och gäster. Centret var också samordnare av det Internationella Torget på bokmässan i vilket ett trettiotal organisationer deltog.

En ansats att stärka nätverkande medlemsorganisationerna emellan både lokalt och avseende olika teman påbörjades och kommer att utvecklas vidare under 2004.

Övriga seminarier och arrangemang redovisas under teman och projekt.

2.4 Teman och projekt

Palmecentret har drivit informations- och opinionsbildande verksamhet om en rad olika teman under 2003. Övergripande teman har varit demokrati, rättigheter och fred med inriktning på olika delområden.

En lista över samtliga seminarier och arrangemang återfinns som bilaga 1.

Global utveckling

I olika aktiviteter har centret tagit upp bla utvecklingspropositionen och millenniemålen med särskild tonvikt på demokrati och rättighetsfrågor. Dessa aspekter har också till stor del präglat verksamheten som beskrivs under regionala frågeställningar.

Global Respekt

Global Respekt-projektet gick under året in i en ny och intensiv fas och genomförs i samarbete med LO och ABF. En särskild arbetsgrupp har varit ett stöd och bra referenspunkt i verksamhet. Under hösten presenterades delar av den studiecirkel på nätet som byggts upp med fokus på mänskliga fackliga rättigheter och global fattigdomsbekämpning. En särskild kick-off med ett hundratal deltagare hölls i november då också nytt presentationsmaterial presenterades. Flera seminarier på detta tema hölls under året. I Global Respekt-projektet finns också en I-fondsinsamling kopplad som en viktig del.

Fred och säkerhet

Svensk säkerhetspolitik stod i fokus för en satsning med en rad olika öppna seminarier om svensk neutralitetspolitikens konsekventa hållning, militära alliansfriheten, FN, folkrätten och Irakkriget samt den nya försvarspolitiken i flera städer; Stockholm, Lund, Luleå. Ett särskilt informationsmaterial producerades och distribuerades på Internet och i en tryckt version om ca 1000 st. Centret har också ordnat aktiviteter om andra frågor direkt kopplade till område; bl a kärnvapen. Under regionala frågeställningar återfinns information aktiviteter med fokus på Irak och Ryssland.

Kulturförståelse

En särskild arbetsgrupp med representanter för medlemsorganisationerna arbetade under året med teman om kulturförståelse, islam och integration. Ett par möten i Stockholms moské arrangerades för medlemsorganisationernas aktiva med gott resultat.

Frågan om rasismer i Europa togs upp på en konferens i samarbete med bl a Arenagruppen.

Europafrågor

Centret genomförde under hösten ett program för att informera om och skapa debatt om förslaget till nytt konstitutionellt fördrag för EU. Informationsmöten ordnades i i Örebro, Stockholm, Norrköping, Västerås och Borlänge. Ett informationsmaterial om förslaget till och debatten kring fördraget har utarbetats och presenterats både som papperskopior och på centrets hemsida.

Regionala frågor olika länder och regioner

Centret har tagit upp situationen i många olika länder och regioner dels med avseende på demokrati och mänskliga rättigheter i utvecklingsperspektiv, dels med avseende på frågeställningar om gemensam säkerhet och folkrättsliga perspektiv.

Samarbetet Sverige-Sydafrika behandlades på en tvådagarskonferens i samarbete med Nordiska Afrikainstitutet och LO/TCO biståndsnämnd. En rad olika seminarier och aktiviteter om utvecklingen i olika länder i syd och öst med koppling till projektverksamheten ägde rum. Trettioårsdagen efter kuppen i Chile uppmärksammades i ett stort arrangemang. En särskild satsning gjordes också om Ryssland inför dumavalet då flera seminarier på detta tema ordnades.

Situationen i Irak stod i fokus redan tidigt på året och centret arrangerade i samarbete med flera medlemsorganisationer seminarier i olika städer. I samband med detta togs också fram ett bakgrundsmaterial om Irak. En särskild I-fondsinsamling med fokus på demokrati och mänskliga rättigheter startade i februari 2003 och pågick med gott resultat under hela året.

Mellanöstern-frågan har tagits upp vid ett flertal tillfällen bl a genom möten om Palestinas hotade kulturarv och den israeliska fredsrörelsen. Av särskilt intresse var den israelisk-palestinska planen för fred som lanserades i Genève i december. Centret informerade särskilt om detta betydelsefulla initiativ och en särskild I-fondsinsamling till stöd för initiativet startades.

2.5 I-fonden

Det har under året varit viktigt att profilera I-fonden i många olika sammanhang, att värva nya regelbundna givare, att upprätthålla goda relationer med givarna, samt att fortsätta arbetet med en väl fungerande administration runt I-fonden.

I-fonden finns med i all annan verksamhet som en betydelsefull komponent. I biståndsverksamheten står I-fonden för egeninsatsen i Palmecentrets egna 80-20 projekt, medlemsorganisationer har möjlighet att söka stöd till snabba direkta insatser för samarbetspartners runt om i världen och genom större öronmärkta insamlingar kan insatserna på plats bli kraftfulla. En lista över insatser som genomförts med I-fondsmedel finns med som bilaga 2.

I informationsverksamheten är I-fonden av stor betydelse. Genom att diskutera och söka kunskap stärker vi våra möjligheter till påverkan och politisk förändring, genom I-fonden gör vi det möjligt att gå direkt från ord till handling och genom ekonomiska bidrag stödja förändring. Därför har också arbetet under året lagts upp efter att förena insamling med andra informationsinsatser. Det är såväl kostnadseffektivt som i allra högsta grad framgångsrikt, det visar inte minst både Irakinsamlingen och den insamling som genomfördes för blodbussen i Gaza. En god uppföljningen av kampanjerna ger ett tillflöde av nya regelbundna givare till fonden.

Insamlingsaktiviteter

- *Irak: I början av året lanserades en kampanj för demokrati och mänskliga rättigheter i Irak. Insamlingen blev framgångsrik och under 2003 kom ca 900 000 in till denna insamling. Insamlingen följdes upp med uppföljningsbrev med erbjudanden om att bli regelbunden givare till I-fonden.*
- *Global Respekt: En I-fondsinsamling med inriktning på mänskliga fackliga rättigheter finns med i satsningen på Global Respekt-projektet.*
- *Blodbuss/Mellanöstern brinner: Denna insamling är avslutad och blodbussen har nått Gaza och är i drift i verksamheten som leds av National Society for Blood Banks Support.*
- *Geneveplanen: En särskild I-fondsinsamling till stöd för initiativet startades.*
- *Julgåvan : I samband med jul erbjöds medlemmar att stödja I-fonden med en julgåva.*
- *Minnesgåvor: Löpande har det under året kommit in många gåvor till I-fonden i samband med begravningar och minnestunder.*

- *Lönegåvan: Många medarbetare arbetsplatser inom arbetarrörelsen stödjer I-fonden med en månatlig gåva. Arbetet med att sprida detta har fortsatt under året.*
- *Autogirogivare: Antalet regelbundna givare i form av autogiro var i slutet av året ca 1700 stycken.*
- *Kvartalsbrev med inbetalningskort har skickats ut vid fyra tillfällen till de givare som valt att stödja I-fonden på detta sätt.*

Givarkontakter och administration

Ett väl fungerande system med bekräftelsebrev efter gåvor har etablerats för att ge direkt respons till givarna.

En broschyr med redovisning över I-fondsmedlens användning samt tack till de regelbundna givarna skickades ut i början av 2003.

Databasen med givare har uppdaterats löpande.

Övrigt

Diskussionen om 90-konto till I-fonden fortsatte. Tyvärr fattade styrelsen för Stiftelsens för Insamlingskontroll beslutet att I-fonden inte kunde få 90-konto med motiveringen att mottagare av I-fondsmedel ibland är politiska partier.

3. Internationellt utvecklingssamarbete

3.1 Inledning

Det internationella utvecklingssamarbetet som bedrivs över Palmecentrets ramar eller av Palmecentret är inriktat på fattigdomsbekämpning i ett bredare perspektiv genom prioriteringen av projekt som rör mänskliga rättigheter, demokrati och fred och dialogarbete. Verksamheten syftar till att ge människor i syd och öst ökad möjlighet att påverka sina liv, i en för dem själva, önskvärd riktning. Samtliga projekt som bedrivs över Palmecentrets ramar faller inom detta fält.

Palmecentret har två roller i det internationella utvecklingssamarbetet:

- stödja medlemsorganisationer i deras projekt och i kontakter med systerorganisationer i syd och öst. Detta sker genom metodseminarier, vardagliga kontakter och riktade kontakter vid redovisnings och ansökningstillfället.*
- Direkt stödja organisationer i syd och öst som arbetar med demokratiutveckling.*

Palmecentret och medlemsorganisationerna arbetade 2003 med ca 280 internationella utvecklingsprojekt. Dessa sträcker sig från folkbildning och organisationsuppbyggnad till mänskliga rättigheter och dialog/försoningsarbete.

Palmecentret är en paraplyorganisation och via ramavtal med Sida samordnas de avtal som styr medlemsorganisationernas internationella utvecklingsprojekt. Många projekt sköts direkt av medlemsorganisationerna, som tillsammans med lokala samarbetspartners i det land projektet drivs svarar för planering, genomförande och uppföljning. Detta arbetssätt skapar en stark lokal förankring och ett brett solidaritetsarbete i Sverige.

De geografiska och tematiska prioriteringarna görs av medlemsorganisationerna själva vilket gör att verksamheten är bred. Palmecentrets direkta insatser styrs av de styrelsen formulerade tematiska och geografiska prioriteringar som under 2003 bl a omfattade insatser i Burma, Södra Afrika, Ryssland och Västra Balkan.

Verksamheten bedrevs i mottagarländerna genom folkrörelser, organisationer i det civila samhället, den kooperativa rörelsen, fackföreningar eller politiska partier. Projekt- verksamheten bedrevs på såväl lokal, regional som på central nivå

Finansiering av biståndsverksamheten skedde genom 80-20 projekt med årliga ramanslag, mandatbaserat anslag som syftar till att utveckla partier och demokratiska system, hundraprocentiga anslag för demokrati och mänskliga rättigheter från olika enheter på Sida samt en del genom I-fonden till en summa om totalt ca 130 miljoner kronor.

Under 2003 utvecklade Palmecentret en av de svaga punkter systemrevisionen från 2001 pekade på, samordning av insatser i våra olika regioner. Under 2003 genomfördes ett stort antal nätverksmöten där svenska aktörer möttes för erfarenhets och kunskapsutbyte. Motsvarande insatser gjordes i bl a Asien och på Västra Balkan för mottagande organisationer.

3.2 Verksamhetsprioriteringar

Projektverksamheten syftade generellt till kunskapsöverföring inom områdena demokrati, mänskliga rättigheter och fred. Ett starkt inslag i samtliga sektorer arbete var kunskaps och kapacitetsutveckling utifrån ett folkbildningsperspektiv.

Demokratiarbete i det digitala rummet för demokratins fördjupning på alla nivåer tog ytterligare ett steg under 2003. Utbildningar i användandet av Palmecentrets "Internet academy for democracy" genomfördes både i Kaukasus, Södra Afrika, Västra Balkan och Asien. Genom det digitala mediet ges förutsättningar för snabba uppdateringar, direktkommunikation mellan förändringsaktörer och ett snabbt informationsutbyte vid kriser. Utmaningen i arbetet är det digitala gapet. Palmecentret har dock valt att se på möjligheterna genom den kraftiga ökningen av både Internet användandet och den de facto ökade tillgängligheten av datorer i utvecklingsländerna.

Under 2003 genomfördes med stöd av Sida en metodanalys kring spel och demokrati. Analysen visade att det går att göra dataspel med ett kunskapsinnehåll som är attraktivt för den tänkta målgruppen – unga förändringsaktörer från det civila samhället. Utifrån presentationen beviljade Sida ytterligare medel för skapandet av ett dataspel för demokrati som kommer att vara klart under 2004.

Arbetet kring hiv/aids intensifierades under 2003 för Palmecentret. Fokus för arbetet var det demokratiska underskott som epidemin skapar. Allt fler förtroendevalda inom alla sektorer och nivåer drabbas vilket gör att demokratin är i fara. Under 2003 påbörjades arbetet för att skapa metoder och analysredskap för utvecklingssamarbetet men också diskussioner om fokus på arbetet med hiv/aids för Palmecentret och dess partners. Under 2004 kommer arbetet att vidareutvecklas och analyser, metoder och verktyg för analyser att färdigställas.

I september 2003 genomfördes en konferens i Farsta för Palmecentrets projektorganisationer där drygt 110 personer deltog. I fokus stod de av Palmecentret framtagna studier kring demokrati, folkbildning, konflikthantering och organisationsutveckling. Framtagna dokument diskuterades i grupp och förslag till förändringar och insatser såsom utbildningar, materialframtagning formulerades. En målsättning är att dokumenten på sikt skall ligga till grund för policysbeslut för Palmecentret.

3.3 Palmecentrets paraplyroll

3.3.1 Sydramen samt Central- och Östeuroparamen

Projekten genomfördes huvudsakligen av medlemsorganisationerna och deras lokala organisationer. Palmecentret arbetar med att höja kvaliteten och ge stöd till projektorganisationerna i deras genomförande arbete.

För både syd- och östramen var intresset för projektverksamheten stor. Det gjorde att det krävdes hårda prioriteringar som gjorde flera organisationer besvikna då de inte kunde beviljas medel. Antalet projektorganisationer har varit relativt konstant under flera år. Palmecentret kan dock se en tendens till att fler nya personer kommer in i projektverksamheten. Det är mycket stimulerande då det ger projekten nya kompetenser och möjligheter att utvecklas. Med de nya ansökarländerna sker en successiv neddragning av antalet projekt i de berörda länderna.

För 2003 tilldelades Sydramen 37 miljoner en ökning från 2002 och för Ö-ramen tilldelades Palmecentret 17.5 miljoner kr.

3.3.2 Biståndsrelaterad utbildning

Utbildningar för svenska projektorganisationer

- *Utreseutbildning, två dagar för organisationer både inom U-Öramen liksom partistödet*
- *Biståndsutbildningen i två steg för projektledare inom ramavtalen i syfte att utbilda kring LFA-metoden*
- *Redovisningsseminarium, en dag*
- *Utbildningar för projektorganisationernas aktiva i Mellanöstern, Balkan samt Ryssland/Vitryssland . Organisationerna har samlats vid ett eller flera tillfällen i syfte att stärka projektledarna, utbyta erfarenheter samt lära varandra om situationen i de respektive länderna/regionerna. I utbildningarna deltog projektledare både från det partinära biståndet samt från projektledare inom 80/20 ramarna.*
- *En tvådagars utbildning genomfördes som planerat för svenska projektledare inom ramen för det partiinriktade demokratistödet. Denna utbildning syftade till att presentera och introducera Palmecentrets Internetbaserade demokrati akademi som redskap i projektverksamheten.*

Praktikanter

- *Under våren 2003 hölls en praktikantutbildning med 13 deltagare, primärt från SSU, Unga Örnar och Kommunal. Praktikanterna genomgick en utbildning om sammanlagt 8 veckor på Brunnsviks Folkhögskola och*

praktiserade hos Palmecentrets samarbetsorganisationer i Sydafrika, Serbien och Bosnien. Efter genomgången utbildning har deltagarna aktivt medverkat med information på kurser och konferenser hos Palmecentrets medlemsorganisationer.

Biståndsutbildningar för mottagarorganisationer

- *På Västra Balkan genomfördes fördjupningsutbildning i "management" för ledande personer i de samarbetsorganisationer som kommit längst i utvecklingen och stabiliseringen av organisationen.*

3.3.3 Partinriktat demokratistöd

Geografiska prioriteringar:

<i>Afrika söder om Sahara:</i>	<i>Namibia och Sydafrika</i>
<i>Asien:</i>	<i>Filippinerna</i>
<i>Central- och Östeuropa:</i>	<i>Ryssland, Vitryssland och Ukraina</i>
<i>Latinamerika:</i>	<i>Brasilien och Chile</i>
<i>Mellanöstern:</i>	<i>Palestina</i>
<i>Västra Balkan:</i>	<i>Bosnien-Hercegovina och Serbien</i>

Flertalet av de planerade insatserna genomfördes i dessa länder, med undantag från Serbien och Ryssland. I Serbien ledde en partisplittring till att verksamheten avstannade och merparten av de centrala aktiviteterna i Ryssland fördröjdes dels på grund av sena utbetalningar från Sida i kombination med tidsbrist med anledning av såväl det svenska EMU-valet som höstens ryska Dumaval.

Med anledning av Socialdemokraternas ökade mandatantal i Riksdagen efter valet 2002 ökade Palmecentrets anslag för denna ram ytterligare något under 2003. Verksamheten planeras och genomförs i nära samarbete med Socialdemokraterna och bland medlemsorganisationerna märks ett fortsatt ökat intresse för denna form av demokratistöd. Under året har närmare hälften av de anslagna medlen använts till insatser som bedrivits av medlemsorganisationer på lokal och regional nivå. Verksamhet har sammantaget genomförts i samarbete med 27 systerpartier i 19 länder. I vissa projekt har samverkan skett med bl a European Forum for Democracy and Solidarity och holländska Alfred Mozer Stichting.

Utöver de bilaterala projekten har även ett projekt genomförts i Singapore i samarbete med Jarl Hjalmarsson Stiftelsen (m) och SILC (fp), liksom ett projekt i Guatemala i samarbete med sex av de sju svenska partianknutna organisationerna. Vidare ansvarade även Palmecentret för ett större partigemensamt studiebesök i Sverige i samband med det svenska EMU-valet. På detta studiebesök deltog representanter från flera av de svenska partianknutna organisationernas samarbetspartners i framför allt

Öst- och Centraleuropa. Även i denna aktivitet deltog sex av de svenska partianknutna organisationerna.

Under 2003 har arbetet med att fasa in den partiinriktade verksamheten i samma administrativa rutiner som Palmecentrets övriga projektverksamhet avslutats.

3.3.4 Projektverksamhet inom sektorerna Mänskliga rättigheter och demokrati

Under året genomfördes demokrati- och MR projekt på Västra Balkan, Israel/Palestina, Burma och Södra Afrika av Palmecentret. Syftet med insatserna har varit att stödja gryende demokratier och aktörer som verkar i icke-demokratiska miljöer. Medel för insatserna kom från Sida, EU och UD. Det är tydligt att den starka närvaro Palmecentret har på Västra Balkan genom demokrati och MR-projekten har stöttat utvecklingen av flera av 80/20 projekten i regionen. Det finns en förhoppning om att motsvarande utveckling ska äga rum i övriga regioner.

3.3.5 EU samarbete och EU-finansiering

Palmecentret arbetade aktivt i nätverket Solidar bland annat genom att delta i styrelsemöten, och att delta i framtagandet av ett nytt program för internationellt utvecklingssamarbete. Samarbetet med övriga medlemmar i nätverket fungerar bra.

Under 2003 har Palmecentret aktivt arbetat för att påverka Solidars inriktning och arbete. Det gäller framförallt det internationella utvecklingssamarbetet.

Under 2003 har ett arbete med syfte att stödja exilgrupper och oppositionen i Burma genomförts med EU stöd. Arbetet har varit omfattande och skett i samarbete med andra givare från bl a Kanada och Irland. En fortsättning är planerad för 2004 också den med EU stöd.

I november 2003 genomfördes en studieresa till Bryssel med 30 deltagare från Palmecentrets medlemsorganisationer. Huvudmålet var att ge deltagarna en inblick i EU:s strukturer och hur vägarna är för att ekonomiskt stöd från EU för utvecklingssamarbete.

Under 2002 söktes EU-medel för information kring utvecklingsfrågor. Detta projekt beviljades och projektet inleddes i början av 2003. Se informationsavsnittet om Global Respekt.

3.4 Geografiska prioriteringar

De nedan beskrivna geografiska prioriteringarna gällde framförallt Palmecentrets projekt och därmed hur verksamheten vid kansliet prioriterades. Medlems- och projektorganisationernas geografiska prioriteringar låg ofta inom dessa områden. Den viktigaste riktlinjen för medlemsorganisationernas projekt är att verksamheten ligger inom ett kompetensområde där den aktuella organisationen har något att tillföra.

Omfattande redovisningar av projektverksamhetens innehåll och genomförande görs årligen i redovisningarna till Sida.

3.4.1 Afrika söder om Sahara

Geografiska prioriteringar: Sydafrika, Zimbabwe, Somalia.

Tematiska prioriteringar: Mänskliga rättigheter, jämställdhet, hiv/aids

Under verksamhetsåret fortsatte prioriteringen av Sydafrika och Zimbabwe. Viss beredskap för ytterligare insatser i Namibia gjordes också. Förberedelser för nya insatser i Angola sköts på framtiden på grund av tidsbrist.

De flesta projekten som bedrivs av Palmecentret och dess medlemsorganisationer finns i södra Afrika och mer specifikt i Sydafrika. Palmecentret har därför under året arbetat med att öka idéutbytet och nätverkande mellan framförallt de svenska projektorganisationerna med projekt i södra Afrika, men också arbetet för att öka nätverkandet mellan partnerorganisationerna i Syd. För att möjliggöra tätare och mer samordnat arbete kommer Palmecentret att utveckla relationen till en organisation i Sydafrika som skall fungera som en resurs och en bas för Palmecentret och medlemsorganisationerna vid besök i landet/regionen. Arbetet har påbörjats, men kommer att utvecklas ytterligare under 2004.

Tematiskt är de pågående projekten framförallt inriktade på folkbildning och kapacitetsutveckling inom jämställdhetsfrågor, demokrati och mänskliga rättigheter. Ett allt större fokus på barn och ungdomar kan märkas i regionen.

Organisationsutveckling är också en viktig komponent i hela projektverksamheten. En annan viktig del i arbetet i södra Afrika är arbetet kring hiv/aids, som påverkar hela regionen såväl ur demokratisk som ur ekonomisk och social synvinkel. Området har fått en ökad prioritet inom projekten under året, men kommer lyftas upp ännu mer under 2004. Palmecentret hoppas kunna stödja de svenska projektorganisationerna att integrera hiv/aids aspekten inom samtliga projekt i Afrika söder om Sahara under 2004. Partistödsprojekten återfinns i Namibia och Sydafrika. Där handlar projekten bland annat om facklig-politisk samverkan för att på sådant sätt stärka demokratiska processer eller om att bygga upp en egen utbildningskapacitet.

3.4.2 Asien

Geografiska prioriteringar: Burma, Nord/sydkorea, Filippinerna

Tematiska prioriteringar: Mänskliga rättigheter, facklig-politisk samverkan

Arbetet med biståndsprojekten i Asien har varit stabilt. Nätverksmöten har genomförts med de svenska administratörerna för projekten dels i Pakistan och dels i Filippinerna. Därmed sker en god samordning och arbetsprioritering som leder till ett helhetstänkande för vårt arbete i projektlandet.

Ett omfattande EU-finansierat projekt för Burmas minoritetsnationaliteter har genomförts under året. Samarbete sker där med främst Danska Burmakommittén, Trocaire Irland och CLWR i Kanada (Lutherska kyrkan) inom ett program kallat National Reconciliation Program (NRP). Palmecentrets administrativa samarbete med EU-kommissionen rörande projektanslaget har inte varit problemfritt. Samarbetet mellan organisationer som stödjer den demokratiska utvecklingen i Burma genomfördes som tidigare år, liksom koordinering mellan de nordiska aktörerna.

Under hösten genomfördes en omfattande resa till Kina för att utreda möjligheterna till projektutveckling med organisationer i landet. Önskemålen för samarbete från Kina är tydliga och Palmecentret kommer att fortsätta diskussionerna om möjliga insatser under 2004.

Ett partigemensamt utbildningsprojekt genomfördes i Singapore. Samarbetet mellan Folkpartiet, Moderaterna och Socialdemokraterna kommer att fortsätta 2004 tillsammans med det demokratiska partiet i Singapore.

På inbjudan av Universitetet i Osaka deltog Palmecentret med föreläsningar om folkbildning och idéer om distansutbildning och lärande via dataspel.

3.4.3 Central och Östeuropa

Geografiska prioriteringar: Nordvästra Ryssland, Vitryssland, Ukraina, Moldavien

Tematiska prioriteringar: Utvecklingen av det civila samhället samt EU:s nya medlemsstater

Under 2003 fortsatte Palmecentret sina ansträngningar för att öka projektverksamheten i de prioriterade länderna. Att fortsätta att stärka det civila samhället och på så sätt skapa en grogrund för en folkligt förankrad demokrati är en viktig investering för samhällsutvecklingen i Ryssland men också för hela regionen.

I Ryssland har Palmecentret arbetat successivt med att skapa bättre kommunikation mellan projekten. Palmecentret anser att det är viktigt att de olika projektgrupperna har kunskap om varandra för att undvika överlappning men också för erfarenhetsutbyte.

Antalet projekt i Ukraina är alltför lågt. Det är svårt att hitta relevanta samarbetspartners i det civila samhället. Korruptionen är tyvärr utbredd i samhället och den politiska scenen är komplicerad. Inför kommande år kommer Palmecentret att försöka finna möjliga samarbetspartners genom det kontaktnät som de fria fackföreningarna erbjuder.

Det finns ett växande intresse för Moldavien. Det civila samhället är relativt livskraftigt i landet. Studiebesök och seminarier i Chisinau har skapat kontaktytor till flera möjliga samarbetspartners. Det är möjligt att flera projekt kommer att inledas tack vare de goda relationer som de gångna årens besök har bidragit till att skapa.

Arbetet i Baltikum upphör fr.o.m. år 2005. Palmecent har tillsammans med sina medlemsorganisationer förberett utfasningen sedan 3 år tillbaka. En viktig del i detta utfasningsarbete var den konferens som Palmecentret organiserade i Bryssel för sina medlemsorganisationer i november månad 2003. Målet för konferensen var att öka kunskapen om möjlig EU-finansiering. Konferensen erbjöd sakkunskap från Brysselbaserade experter med bakgrunder i fackföreningsrörelsen, Kooperationen, folkbildning, sociala frågor, EU-program och EU-parlamentet.

De nya EU-medlemmarna har haft en hög prioritet under det gångna året. Palmecentret har haft ett stort antal projekt i dessa länder under tiden sedan Sovjetunionens kollaps. Det har varit viktigt för oss att kunna möjliggöra en så smidig övergång som möjligt för våra medlemsorganisationer och deras samarbetsorganisationer. De kontakter som har etablerats kommer i framtiden att vara mycket värdefulla. Dessa länder bildar den nya yttre gräns för Europa. Samarbetsorganisationer i dessa länder kan vara viktiga länkar till samarbetsorganisationer bortom den nya gränsen.

Att stödja det civila samhällets utveckling genom fackliga, kooperativa, barn och ungdom och folkbildningsprojekt är en förutsättning för demokratisk utveckling. Det är omöjligt att rangordna betydelsen av dessa verksamhetsinriktningar. Alla har sin givna plats i samhällsutvecklingen. I Sverige har det civila samhället haft möjlighet att utvecklas under många år. I det forna Sovjet bekämpades alla former av samhällsinitiativ så effektivt att t o m idén har utrotats. Det kommer att ta tid att skapa en grogrund för folkligt samhällsansvar.

3.4.4 Latinamerika

Geografiska prioriteringar: Centralamerika, betoning på El Salvador och Guatemala

Tematiska prioriteringar: Demokrati- och organisationsutveckling

Palmecentret har sett ett litet men dock ökande intresse bland centrets medlemmar för Latinamerika, speciellt för Colombia och Brasilien. Förhoppningen är att intresset på sikt genererar i projekt. I partistödssamarbetet genomfördes samtliga planerade förutom ett centralt i regionen.

Under året fortsatte den partigemensamma insatsen i Guatemala. Alla partier utom moderaterna deltar och detta gav mersmak för ytterligare partigemensamma insatser.

Samarbetet mellan de partianknutna organisationerna har fungerat mycket bra.

Socialdemokraterna har under 2003 fortsatt samarbetet med PPD i Chile och Instituto Jorge Baptista i Brasilien. Projektet i Brasilien har besökts under året i samband med Socialist Internationalens kongress i Sao Paulo. En fact-finding till Colombia genomfördes också i slutet av 2003 där den nya vänster/mitten alliansen Polo Democratico skördat stora framgångar i lokalvalen.

Under året gjordes två besök i Kuba för att diskutera möjliga projektinsatser. Resorna genomfördes i samarbete med SSU.

3.4.5 Mellanöstern och Nordafrika

Geografiska prioriteringar: *Palestina, Irak*

Tematiska prioriteringar: *Demokrati och mänskliga rättigheter.*

Den mycket instabila politiska situationen i Palestina gjorde projektverksamheten svår att genomföra. Det till trots fortsatte flera projektorganisationer sitt enträgna arbete och lyckades genomföra planerad verksamhet. Arbetets inriktning var dels att stödja utvecklingen av det civila samhället och dels att stödja de demokratiska krafterna i Palestina. Genèveinitiativets föreslagna väg fram till en två-statslösning gav en öppning och ett ljus i den annars så våldspräglade vardagen och relationen mellan israeler och palestinier under 2003.

En resursförstärkning för Palmecentret och dess medlemsorganisationer under 2003 har varit Palmecentrets koordinatör med placering i Ramallah som under 2003 haft ett tydligare uppdrag och därmed underlättat arbetet och dess genomförande.

S-kvinnor i Stockholm stad fortsätter att vara verksamma i Västsahara och arbeta med Olof Palmeskolan med målgruppen kvinnor. Verksamheten fick en nytändning under 2003 och målet med att skapa ett fungerande kooperativ med inkomstgenererande intäkter verkar nära.

Irak och vad som är behovet och möjligt att göra har tagit mycket tid under 2003. Det har varit många diskussioner mellan Sida, UD och folkrörelserna i Sverige där Palmecentret har aktivt deltagit. De svensk – irakiska organisationerna har ställt stor förhoppning till Palmecentret och önskat centrets aktiva roll i ett framtida Irak när det gäller uppbyggnaden av både organisationer, politiska partier och en fungerande demokrati.

Under 2003 påbörjade Socialdemokraterna ett omfattande och långsiktigt samarbete med Fatah i Palestina. Två utbildningar för 30 funktionärer genomfördes i Stockholm. Ett annat viktigt element i arbetet i regionen var det genomförda dialogmötet mellan israeliska Labour och Fatah kring Socialdemokratin i Stockholm.

3.4.6 Västra Balkan

Geografiska prioriteringar: *Bosnien, Kosovo, Serbien*

Tematiska prioriteringar: *Demokrati och mänskliga rättigheter*

Under 2003 bedrevs ett mycket omfattande arbete av Palmecentret och dess medlemsorganisationer på Västra Balkan. För 2003 startades det 80/20 projekt också i Serbien, Kosovo och Makedonien vilket gör att idag har Palmecentret också 80/20 projekt i hela regionen, drygt 20 stycken. Därutöver bedrevs ett omfattande partistödsarbete i framförallt Bosnien. Palmecentret bedrev därtill ett omfattande demokrati- och MR arbete på Västra Balkan med drygt 40 projekt med fokus på demokrati, mänskliga rättigheter och fred. Tillsammans genomfördes därmed ca 90 projekt som alla ger stöd till de demokratiska krafterna i ett skört Västra Balkan.

Under år 2003 etablerade Palmecentret två lokala kontor med koordinatörer i Sarajevo och Belgrad. Deras arbete har varit en betydelsefull förstärkning för samordnings och uppföljningsarbetet av centrets projekt. De lokala kontoren är också en resurs till medlemsorganisationerna på deras begäran. De goda erfarenheterna med med lokala anställda i Serbien och Bosnien har också lett till att två nya lokala koordinatörer anställs i Kosovo och Albanien under 2004.

Inom demokrati och mänskliga rättigheter prioriterades:

- IT baserad demokratiutbildning i Kosovo, Serbien och i Kroatien för en bredare grupp bestående av ungdomar, unga politiker, lokala politiker m fl.*
- främjandet av minoriteters mänskliga rättigheter framför allt romer, gay/transsexuella, barn och fackliga*
- demokratiutveckling i lokalsambällen*

I Bosnien genomfördes även under 2003 ett omfattande partistödsarbete framförallt i form av att ett 10-tal arbetarkommuner samarbetade med sina motsvarigheter i Bosnien. Den splittring som uppstod i det bosniska samarbetspartiet efter valförlusten 2002 och den turbulens som följde, har inte påverkat samarbetet i nämnvärd utsträckning. Även i Serbien uppstod en partisplittring under våren 2003, vilket fick till följd att de planerade insatserna avstannade något.

Ansökningar om 80/20 projekt kom in för projekt i Serbien. De första 80/20 projekt genomfördes i Makedonien och Kosovo vilket gör att det nu finns pågående eller början till 80/20 projekt i hela regionen.

Bilaga 1: Seminarier och arrangemang 2003

<u>Datum</u>	<u>Namn</u>	<u>Ort</u>
11-jan	Europeiska Unionen – demokrati på hög nivå?	Stockholm
15-jan	Sv. Säkp. efter 2:a världskriget	Stockholm
22-jan	Alexandr Starikov	Stockholm
25-jan	USA och Europa – ökade spänningar eller samarbete?	Stockholm
29-jan	Militär alliansfrihet och Natos utvidgning	Stockholm
05-feb	Global säkerhet, FN och folkrätten	Stockholm
13-feb	Gästarbetare till Sverige?	Stockholm
17-feb	Sima Samar	Stockholm
22-feb	Irak-manifestation	Boden
26-feb	FN och Irak – Uppsala	Uppsala
27-feb	Retorik och praktik i asylpolitiken	Stockholm
03-feb	Ryssland, Sven Hirdman	Stockholm
05-feb	FN och Irak – Göteborg	Göteborg
06-mar	FN och Irak- Visby	Visby
08-mar	Vad vill socialdemokratin?	Stockholm
18-mar	EU och Nato	Stockholm
19-mar	Alexander Jakovlev	Stockholm
20-mar	FN och Irak – Malmö	Malmö
25-mar	Europas Styvbarn	Stockholm
25-mar	Demokrati och författning	Stockholm
04-apr	Colombia i fokus	Stockholm
09-apr	Filippinerna – ett rikt land med en fattig befolkning	Stockholm
26-apr	Wigforss-seminarium, Göteborg	Göteborg
08-maj	Peter Hansén	Stockholm
10-maj	Terrorism och fattigdom	Stockholm
13-maj	Tema: Fred - Alternativ till krig	Stockholm
16-maj	Palestinas hotade kulturarv	Stockholm
26-maj	EU – demokratin och medborgarna	Örebro
27-maj	Anat Matar, Taayush	Stockholm
03-jun	Enn Kokk, Det politiska ansvaret	Stockholm
05-jun	Hisham Kasser – MR i Egypten	Stockholm
10-jun	Samerna och folkrätten	Stockholm
13-jun	Burma - Dr Wein Sin	Stockholm
16-jun	Ryssland – Arbatov	Stockholm
07-aug	Robert Fisk	Stockholm
21-aug	Begagnade kläder – att hjälpa eller stjälpa?	Stockholm
04-sep	Om Konventet och Sveriges betydelse	Stockholm
10-sep	Lunchsem - Kenneth Roth, chef, Human Rights Watch	Stockholm

11-sep	<i>Chilekuppen 30 år</i>	Stockholm
18-sep	<i>Somaliämöte</i>	Stockholm
25-28 sep	<i>Bokmässan</i>	Göteborg
01-okt	<i>Apo Leong</i>	Helsingborg
29-sep	<i>Charlene Smith</i>	Stockholm
29-sep	<i>Alexander Lukjanov – Inför Dumavalet</i>	Karlskrona
30-sep	<i>Alexander Lukjanov – Inför Dumavalet</i>	Stockholm
01-okt	<i>Apo Leong</i>	Helsingborg
02-okt	<i>Palestinas barn</i>	Stockholm
4-5 okt	<i>Palmedagarna</i>	Stockholm
07-okt	<i>Vad hände i Cancun?</i>	Stockholm
17-okt	<i>Om EU-konventet i Norrköping, Göran Ferm</i>	Norrköping
22-okt	<i>Jonathan Power – Can we get rid of nuclear weapons?</i>	Stockholm
24-25 okt	<i>Afrika-seminarium</i>	Norrköping
28-okt	<i>Kataraina Tomasevski</i>	Stockholm
05-nov	<i>Rasism i Europa</i>	Stockholm
06-nov	<i>Irak – kan FN ta över efter USA? Dennis McNamara</i>	Stockholm
08-nov	<i>Svensk säkerhetspolitik/Leni Björklund</i>	Luleå
10-nov	<i>Tyskland – ett land i kris?</i>	Stockholm
12-nov	<i>Om EU-konventet i Västerås</i>	Västerås
18-nov	<i>EU-konventen</i>	Stockholm
20-nov	<i>Den globala arenan – vad betyder de nya rörelserna?</i>	Stockholm
22-nov	<i>Om EU-konventet i Borlänge</i>	Borlänge
24-nov	<i>Laglöst land - terroristjakt och rättssäkerhet i Sverige</i>	Stockholm
26-nov	<i>De fattigas röst - Deepa Narayan</i>	Stockholm
02-dec	<i>2 december Hiv/TBC smittspridning i Ryssland (Lunch)</i>	Stockholm
29-nov	<i>Svensk säkerhetspolitik</i>	Lund
04-dec	<i>Right Livelihood pristagaren Walden Bello</i>	Stockholm
08-dec	<i>Colombia</i>	Stockholm
17-dec	<i>Najeeb al-Nauimi - om Guantanamo</i>	Stockholm
18-dec	<i>Laila Freivalds - svensk utrikespolitik</i>	Stockholm

Bilaga 2: Direkta I-fondsinsatser 2003

2003-IF-001	<i>LO stöd för info. till fackliga medlemmar inför parlamentsvalet i Estland SEK 15 000</i>
2003-IF-002	<i>SAP stöd till PS i Argentina inför valet den 27 april 2003 SEK 25 000</i>
2003-IF-003	<i>Grafiska fackförbundet stöd för att skapa arbeten/yrkesutbildning i Gaza SEK 40 000</i>
2003-IF-004	<i>Dmitri Plax/Palmecentret Uppsättning av Strindbergpjäs i Vitryssland – tilläggsbidrag för bankutlägg SEK 700</i>
2003-IF-005	<i>SAP Stöd till Polisario SEK 30 000</i>
2003-IF-006	<i>Palmecentret Humanitärt stöd till fångslade – Kuba SEK 200 000</i>
2003-IF-007	<i>Palmecentret/CefMoS Stöd till Dem. partiet med medpartners i Serbien SEK 100 000</i>
2003-IF-008	<i>ABF Göteborg Förstudie i Bagdad SEK 20 000</i>